

TÔI ĐI HỌC

- **Giới thiệu bài mới:**

Trong cuộc đời mỗi người, ai cũng có những kỉ niệm đẹp về buổi tựu trường đầu tiên. Kỉ niệm đó luôn êm dịu, trong trẻo sâu lắng, ngọt ngào. Thanh Tịnh đã ghi lại những cảm xúc ấy thật xúc động, hôm nay cô trò chúng ta cùng trở lại cảm giác buổi đầu đi học qua bài viết của ông.

- **BÀI HỌC**

I. ĐỌC HIỂU CHUNG:

1. Tác giả: Thanh Tịnh (1911-1988),

- Tên khai sinh là **Trần Văn Ninh** (6 tuổi được đổi là **Trần Thanh Tịnh**)

- Quê: Ngoại ô thành phố Huế.

- Sáng tác của ông nhìn chung đều toát lên vẻ đẹp đằm thắm, tình cảm trong trẻo êm dịu.

2. Tác phẩm:

a. Xuất xứ: Truyện ngắn “Tôi đi học” in trong tập “Quê mẹ” (1941).

b. Phương thức biểu đạt: tự sự

c. Tóm tắt:

Câu chuyện là dòng hồi tưởng của nhân vật “tôi” về những kỉ niệm của buổi tựu trường đầu tiên. Cảm giác náo nức, hồi hộp, ngỡ ngàng với con đường, cảnh vật, trường học, bạn bè, thầy giáo.

d. Bố cục:

- Phần 1 (từ đầu ... trên ngọn núi): tâm trạng nhân vật “tôi” trên đường đến trường.

- Phần 2 (tiếp ... nghỉ cả ngày mà): diễn biến tâm trạng “tôi” khi đến trường.

- Phần 3 (còn lại): nhân vật “tôi” đón nhận giờ học.

II. Đọc- hiểu văn bản

1. Những hình ảnh khơi gợi cảm xúc:

- Những điều gợi về buổi tựu trường đầu tiên: cuối thu lá rụng, mây bàng bạc, mấy em nhỏ rụt rè núp dưới nón mẹ.

- Những kỉ niệm diễn tả theo trình tự thời gian (hiện tại → quá khứ), không gian (trên đường đến trường → sân trường Mĩ Lí → trong lớp học) và trình tự diễn biến tâm trạng nhân vật.

2. Tâm trạng của nhân vật “Tôi” trong ngày đầu đến trường

- **Trên đường cùng mẹ đến trường:** thấy “lạ”, trong lòng “đang có sự thay đổi lớn”, cảm thấy trang trọng và đứng đắn; Nâng niu mấy quyển vở, muốn thử sức cầm bút.

- Mới đến trường: ngạc nhiên, cảm thấy nhỏ bé, lo sợ.

- Nghe gọi tên và rời tay mẹ: giật mình, lúng túng, sợ hãi như quả tim ngừng đập.

- Ngồi trong lớp: mùi hương lạ, thấy lạ với bức hình treo trên tường, lạ nhận bàn ghế, chỗ ngồi là của mình; không hề thấy xa lạ với người bạn mới ngồi bên; Nhìn theo cánh chim... một kỉ niệm cũ sống lại.

→ Tâm trạng hồi hộp, cảm giác ngỡ ngàng, lo lắng rồi thân quen

3. Thái độ, cử chỉ những người lớn rất có trách nhiệm, tạo ấn tượng tốt với các em:

- Ông đốc: hiền từ, giọng nói căn dặn, động viên, tươi cười nhẫn nại.

- Thầy giáo: tươi cười chờ đón.

- Các phụ huynh: âu yếm, chuẩn bị chu đáo cho con, cùng hồi hộp với con.

4. Tác dụng của các hình ảnh so sánh:

- “... Những cảm giác trong sáng ấy nảy nở trong lòng tôi như mấy cánh hoa tươi mỉm cười giữa bầu trời quang đãng” → tình cảm đẹp đẽ, trong sáng của cậu bé lần đầu đi học.

- “Ý nghĩ ấy thoáng qua trong trí tôi nhẹ nhàng như một làn mây lướt ngang trên ngọn núi” → tâm hồn mơ mộng của trẻ thơ không bận tâm quá nhiều điều gì.

- “Họ như con chim non đứng bên bờ tổ nhìn quãng trời rộng muốn bay, nhưng còn ngập ngừng e sợ” → sự non nớt, khát vọng của những cậu học sinh.

- “Hết co lên một chân, các cậu lại duỗi mạnh như đá một quả banh tưởng tượng” → lòng người hồi hộp với tiếng trống.

- “Trường Mĩ Lí trông vừa xinh xắn, vừa oai nghiêm như cái đình làng Hòa Ấp” → cái nhìn đẹp đẽ của trẻ thơ về ngôi trường.

5. Đặc sắc nghệ thuật của truyện:

- Đan xen tự sự, miêu tả, bố cục chặt chẽ, thống nhất.

- Mang chất thơ tinh tế, nhẹ nhàng.

- Chất cuốn hút của truyện: chủ đề trong sáng, lời kể tự nhiên giàu chất biểu cảm theo dòng hồi tưởng của tác giả.

II. LUYỆN TẬP:

Câu 1 (trang 9 sgk Ngữ Văn 8 Tập 1):

Dòng cảm xúc của nhân vật “tôi” trong truyện thật tự nhiên, chân thật và hồn nhiên, khơi gợi kí ức mỗi người. Đó là cảm xúc bồi hồi, xúc động trước thiên nhiên, con người trong một ngày đặc biệt.

Câu 2 (trang 9 sgk Ngữ Văn 8 Tập 1):

Đoạn văn tham khảo:

Buổi khai giảng đầu tiên của tôi, ông chở tôi trên chiếc xe đạp cũ tới trường, đường phố cảnh vật rực rỡ, cổng trường màu sắc rung rinh những lá cờ xanh, đỏ, vàng chào đón. Tôi ngỡ ngàng trước cái cổng cao lớn mà ngày nào tôi cũng đi qua, đến hôm nay tôi mới thấy nó đẹp đến thế. Chúng bạn hàng ngày tôi vẫn cùng bạn bi, bắt ve sấu nay cũng tươm tất áo mũ như tôi đến trường mới. Ngày khai trường đầu tiên của tôi. Ôi sao tôi quên được ngày lễ trọng đại ấy. Tôi đã trở thành cậu bé lớp Một. Ông bế tôi xuống chiếc xe đạp, tươi cười cặp mắt nhăn nhúm khẽ động đậy. Cháu nhìn xem, trường của cháu đấy. Ông từ từ dắt tay tôi vào sân trường mà những tà áo dài thướt tha đi lại. Cô giáo tôi, người gầy gầy, xếp chúng tôi thành một hàng dọc, chỉ chu từng đứa trẻ đứng thẳng hàng. Ông tôi đứng đằng xa kia, cười hiền hậu, tôi muốn khóc quá, chưa bao giờ tôi đứng một mình giữa những người bạn mới mà không có ông hay mẹ bên cạnh... Những cảm xúc ấy, có lẽ, chẳng bao giờ tôi quên được.